

Bildad den 24 mars 1980

STYRELSE OCH FUNKTIONÄRE:

Lars Rosén Alrotsvägen 2	ordförande	tel: 410 62
Sigvard Lönnqvist Fågelbrovägen 1	v. ordf.	401 45
Olle Ohlsson Härsvägen 27	kassör	400 33
Godrun Gröndahl Alrotsvägen 1	sekreterare	400 80
Thomas Melin Väntertorp, Strömma	ledamot	407 22
Alice Tannsjö	suppleant	430 44
Hans Björkenfeldt	suppleant	401 87
Hans Lindström	revisor	405 52
Åke Eriksson	revisor	404 68
Ulla Johansson	suppleant	405 52
Tommy Hedlund	valberedn.	405 36
Åke Lindgren	valberedn.	400 40
Edgar Pettersson Gunilla	festkommittén	412 74
Lars Öhman Gunvor	festkommittén	405 85
Britt-Marie Ohlsson	festkommittén	400 33

Godrun Gröndahl och Lollo Tannsjö har renskrivit och redigerat tidningen.

Alice Tannsjö har tecknat baksidan och Mari Rosén har tecknat övrigt.

Författarna är själva ansvariga för sina artiklars innehåll.

Ordf. har ordet...

Efter en fantastisk fin sommar känner vi nu att hösten gjort sitt intåg, värmeegraderna blir allt färre, mörkret kommer allt tidigare på kvällarna. Dags alltså för allehanda inomhusaktiviteter. Föreningens dilemma är fortfarande att hitta en lokal att kunna samlas i. Nu sedan Casco-gården bytt ägare finns ej heller den möjligheten kvar och grunden på Hembygdstomten blir väl lite väl luftkonditionerad. Vi har i dagarna kunnat läsa de politiska partiernas program för kommande mandattid. Nästan samtliga har utlovat stöd åt föreningslivet på Värmdö. Du, politiker, vi i Strömma Hembygdsförening behöver Ditt stöd, lite mer konkret s.a.s. Näja, föreningslivet står trots allt inte helt stilla, flertalet cirklar är på gång, vandringar uti naturen är påbörjade o.s.v. Dessa typer av sammankomster samlar dock bara en del av medlemmarna, dom som kan, dom som orkar. För att få den stora anslutningen behövs en lokal, där vi även kan samla mängder av dokument och handlingar samt allehanda ting som kommit föreningen tillgodo. Alltså, vi behöver en lokal, nu, snart.

Vi hörs och ses

Lasse

Medlemmar.

Vi är nu mer än 260 medl. därsv 40talet barn-ungdomsmedl. ett bra resultat med tanke på vår korta tillvaro.

Styrelsen har kommit igång efter sommarlovet och jobbar mest med lokalfrågan, utan att för den skull skjuta några andra frågor åt sidan. Vad vi saknar är Dina ideer och synpunkter.

Alltså, har Du något på hjärtat som kan vara till nytta för vårt fortsatta arbete, kontakta oss, slå en signal, eller skriv ett brev. Vill Du träffa någon eller några i styrelsen för att utbyta erfarenheter eller få oss att ta tag i nya frågor som rör vår verksamhet, så är Du hjärtligt välkommen. Vi ser fram mot ett bredare samarbete med våra medlemmar och att så många som möjligt tar aktiv del i föreningens många intresseområden.

Styrelsen

PRYLAR??? 5

Vi vill gärna ha Dina prylar/småsaker som Du annars tänker göra Dej av med på annat sätt (O.B.S. vi vill inte konkurrera med Sellbergs), men sådana saker som kan användas till loppmarknad, auktion eller till lotterivinster är vi intresserade av.

Är Dina utrymmen fyllda, gör en höstrensning och skänk överblivna grejor till Hembygdsföreningen.

Kontakta oss i styrelsen, tel.n:r på omslagets andra sida.

PS Av utrymmesskäl har vi svårt att förvara större saker ex. möbler, men ring först innan Du slänger. DG

Styrelsen.

... INTE ALLT ÄR SKRÄP!

Oersättligt arkivmaterial hotas av förstörelse genom brand och fukt, råttor och ovarsamhet.

Men än finns säkert många gamla handlingar förvarade på vinds-skrubbar, i källare, i skrivbords-lådor, i uthus...

SOMMARFESTEN den sjunde aug.

blev en gemytlig tillställning med c:a 70 besökare. Festkommitten är värda några rader i det här sammanhanget. Att arrangera en så-dan här sammankomst och planera så att vi som kommer dit blir nöjda är inte lätt. Blir det regn står man där med 100 koppar kaffe lika många bullar och kakor för att inte tala om glass, korv och annat inköpt för ändamålet. Den här gången var vädret fantastiskt, alltså låg säkert många vid badstranden istället för att gå till Hembygdstomten.

Sommarfesten på Hembygdstomten är fr.o.m. i år en tradition som bör hållas vid liv.

Ett stort tack till festkommitten från kassören som åter fått många sköna kronor till kassan.

Olle

FRI LUFTSGUDSTJÄNST, HEMBYGDSTOMTEN.

Den 28 juli kl 19⁰⁰ samlades vi för tredje året i rad till en liten friluftsgudstjänst på Hembygdstomten. Till en vacker och ljummen sommarkväll infann sig cirka 40-talet personer. Inramade av vita björketassar och ängens alla blomster kunde vi lyssna till Nils Ahlberg och Kurt Lindeke som höll en kort andaktsstund. Sånginslaget kom från Elisabet Brander. Efteråt bjöd kyrkan på kaffe med dopp. Ett fint och stillsamt inslag i vår förenings verksamhet som vi är angelägna att få fortsätta med.

Lasse

BÅTUTFLYKT TILL SANDEKÄR.

Lördagen den 14 aug. var det åter dags för båtutflykt till Sandekär. Vädrets makter tyckte dock att vi fått nog av sol och värme, så dagen blev regnig och blåsig. Trots vita gåsar på Nämndöfjärden med tillhörande sjögång tog sig några tappra till klipporna på Sandekär, där medhavd ratsäck förtärdes och där utflykten avrundades med gemensam vandring på ön. Några medlemmar tyckte dock att Sandekär var alltför avlägset denna dag och stannade därför i Korshammsviken. Gemensamt för oss var dock att vi fick massor av frisk luft denna lördag förmiddag.

Lasse

NÅGRA DATA OM RÖSTRÄTT I SVERIGE.

- 1866 var den manlige politiska rösträtten begränsad till viss inkomst eller förmögenhet. Alder 21 år.
- Den kommunala rösträtten gällde både män och kvinnor som fyllt 21 år med olika antal röster, beroende på inkomst och förmögenhet.
- 1890-talet började man framföra krav på allmän rösträtt.
- 1904 diskuterades det om hur man skulle rösta och räkna.
- 1907 kom beslut om proportionella val, det vill säga att olika politiska partier blir representerade efter antal röster. Villkor för rösträtt: Fyllda 24 år. Ha fullgjort sin värnplikt. Ha fullgjort skatteplikt de tre sista åren och att inte ha haft i skuld till fattigvården.
- 1918 infördes allmän rösträtt för kvinnor. Skatt- och värnpliktskrav avskaffades.
- 1941 blev den kommunala och 1945 den politiska rösträttsåldern sänkt till 21 år.

Godrun

Har fått lånat ett häfte av Lennart Beckman, vilket beskriver en demonstration söndagen den 19 april 1902.

M. 33.

De riksbekanta första gräsliga Gatustriderna i Stockholm

melan poliserna och folket,
avgående allmän rösträtts införande i Sverige.

Merz förlag.

Pris: 20 öre.

Från Svenska Morg- och Aftonbladet
och Svenska Dagbladet (1918 Stockholm)

Söndagen den 19 april 1902 samlades mellan 30 - 50.000 demonstranter vid Lill-Jans för att tåga genom staden till Folkets Hus. Det gällde den allmänna rösträtten. De möttes av kryvallpolis vid Jacobs Torg. Stort tumult uppstod och poliserna började vifta med sablarna.

Till Folkets hus.

Mäссorna hade trängts tillsammans i mynnan till Västra Trädgårdsgatan. Sjärt nog var det ett stort emellerlid här åter i rörelse och anmarscherade under hurrarrop fram på den tränga Jakobsgatan, hvars vägar till Gustaf Adolfs torg närbränts af polis. Först när man kommit in på Vassgatan kunde lederna frött utveckla sig och tåget förestående ej heller frött samma öfvervälligande och imponerande anblick som på Engolfruktsgatan och Jakobsgatan. Trottsornarna voro gatrokarade af en mängd åskådare, bland hvilka märktes flera första och andra kammar-ledamöter.

De första grupperna af demonstranter funno Berhusgatan, som leder fram till Folkets hus, närbränt af poliskonstoplar och beriden polis. Mässan pressade sig in till poliskordongen och järnstaket till Norra Intalarverkets stora lekplan och fyllde upp en del af Norra bantorget samt backen i östra delen af Uppåselegården.

För hvarje minut blif folkmassan allt större och större, och trycket på poliskedjun allt starkare. Flöta af de senare anländande demonstranterna klistrade öfver läroverkets staket och skyndade till norra änden af gallräskes. På Berhusgatan hade åtskilliga personer lyckats rusla sig alldeles utanför Folkets hus. För att lagra anordningskosterna, som blif allt öroligare

för hvarje sekund, yttrade för Sven Persson några ord till massan från en öfre balkong på Folkets hus. Några minuter därefter tog redaktör H. J. Brauning till ords i samma syfte från den stora balkongen omedelbart öfver entrén. Tälaren hade emellerlid knappast hunnit ett yttre ord dagens demonstration efter allt ett döms förvägadt si ordningens tecken, förrän ett formligt ljud hördes från massan: »Polisen drar blånkt på Drottninggatan!» Och de personer som lyckats komma innanför poliskedjan började öppinga bort mot östra gatu-korsningen.

Hortat Roslagstingssträket till

samlades ett antal personer -- polisen ansått mängden till 3 a 400 -- som under sång och hurrarop tågade fram till nogrånarade gatotor. I hörnet af Stora Berstus- och Rådmanngatorna mötte en stark polistyrka till fot och häst, uppmärksammade massan att skingra sig. Då polisen ej blif ålydd, drog den sablarna, sågode därmed de påträngande. En person skulle därvid blifvit öfverligt skrad, uppgjafs det; men enligt hvad polisen sjölf angaf, blif massan endast skrad såmånvärdt i ena änden och fick ett skral-hör i hufvudet. Likaså hvar förklarade att skrälen äro således öfverliga.

Stämningen på qvällen.

Klockan half 10 sårdes vi Vasstratan framåt från Klustrakrupp, ideligen mötande spridda folkhopar och par om påt spjälkande.

— Det var bemsigt — dit polisen kom barn sig åt så — huru många å dödn? — dom här varit bort massor till Sabbatsberg — jag höll på att bli kulriden — jag var nära att bli sedelhoggen — jag hade aldrig trott, att sådant kunde föregås i Stockholms.

Ungfarf så folke uttrycken från då nämnde. Stämningen var tydligen i allra högsta grad upphöjadt.

Vid kunggruvan stod en stark polisekoj, och det hade sinn svårigheter att komma igenom. På nämnda gata, mellan Vasa- och Drottningstora, tycktes emellertid flera flockar liggor fritt få fortära med skrif och ojud gata upp och gata ned, sjungande vart betets söners och skvårvalsen.

Oupphörligt uppträdde i folksamlingarna snygt kända karlar, hvilka armhögade sig från parvis och bearbetade ungdomens valar och stilar med hactens sprimensalvtickor. De sålde bussor, men kunde ännu icke utdama efter dröjt och lifligt, vara liggor, åtminstone ej af det species, som polisen i det närmaste lyckats utrota. Gående af ordningens matras engagemang med demonstranterna, fingo de hela dagen och qvällen drifva sitt ofog utan någor.

Prof på deras arbetet!

Käpprupp.

— Äj! Hva klass så för?

— Rör på galoscherna, buke, minna äka f-n ta dejl!

Nys käpprupp.

Den slagde faller för en släng i forhfar-ten, medan parat alligsnar sig ut blåmärka andra, som råka stå i vägen.

Här och der höljude folk på gatan och mellan dem synes polisten.

Bortkomna eller förstörda saker i kriget.

Under striden afvanns 56 knappar, 36 parvdyret. Dessutom förstördes 6 paraplyer, 8 parasoller, 8 elvar-teslar, 6 liter tekarin, 3 halva panzer, 19 tomma och 6 fälda elstaplar, 57 elgertor, 130 äppar (vaxat stap

en delga förstördes i resultatet på Jakobberg), 50 par galscher, 18 bettar, ett jaktbger, 2 portemonner, 6 skriftrörel, 6 par visare och 5 par pinneor sör-derlaga. 230 bettar förstördes. En skuggen hög bäst sig Soffelens-Lass ligga på Vasstratan mitt för Vas-straten och medförde detta till Sv. Värdshuset. Ett portmonner hade förtogs ett äms eller Årskå, två ås kallar i Kungälvskyrkan. Ett annat hade förtogs i hussor, samt en språkaföring. En kati hade i Skidålan tagget en skå å. v. Några politer hade under detta valde tinnat blifvit skräde, dock ej så far-ligt som många af demonstranterna.

frankoniet No 4 Mynstergatan, och fördes sedan till förvaringshäktet.

Hans polisen infinnas sig flere personer, frågade efter anhöriga. Då nämnes nämnelas, berste det vanligen:

— Han har anhällits, ni får böra efter i morgon.
Under qvällen och sedan på natten hölles förberedangs undersökningar.

Et tjugotal personer hade erhållit blåns-ider, hugg och andra blösysrer.
Man hade befarat gatusupprifning, sten-kastning, sönerslagning af fönster m. m.

Den dubbla högvakten var försedd med skarpa skott. Genom polisens energiska ingrepp behåfde dock ej dessa gardister allförbräcker biträda annat än vid slafsträngskekulan på Nörrebro.

De i striden sårade.

ana blifvo skändte utanför Folkets hus, förlas till fältläkar Waseborg vid Usmia Kungsholms- brogan att förhöjas. Den sårade skandte hade fått ett sabelhugg som genutträngt hufvudskålen, men hjärnan syntes vara oskadad.

Andra hade en yngling fått ett sabelhugg som tråk öfver kinden och delvis i nacken. Flern andra personer hade fått sår i ryggen, skandte

De i striden tillfrångagna

och till Detektens polisen förda voro iallus 72 personer (qvinnor och män) af hvilka de mestaförige, utgående till ett 30-tal genast blefvo frigifna, sedan man öfvertygat sig om att deras uppgifter om namn, bostad m. m. voro riktiga.
De öfriga 42 kräfsångarne lingo emman kvar och dessa voro:

- Two reahällningsknelar, 21, 32 u 34 år gamla. En dräng 32 år. En boddräng 33 år.
- En lästskötare 23 år. En grundläggare 35 år.
- Sju jernarbetare mellan 19 och 31 år. En skolarbetare 20 år. Två målare 20 och 37 år. En smed 28 år. En slagtredräng 27 år. En vagnreparatör 22 år. Två bageriarbetare 30 och 33 år. En öutskötare 19 år. En skred-destarbetare 36 år. En brädgårdsmästare 33 år. En gjuteriarbetare 29 år. Sex arbetarkarlar mellan 19 och 33 år. En tryckeriarbetare 17 år. En läkare. En f. d. hundare 28 år.
- En f. d. artillerist 26 år. En plåtslagare 24 år. En bryggeriarbetare 27 år. En murveriarbetare 44 år. En stensarbetare 24 år. En smaskinist 26 år. En oldarehåring 17 år. En nick, arbetare 23 år o. s. v.

Et stort antal af de fangna hade förts till högvakten i anledning pånata vid Gustaf Adolfs torget dorifrån till Drottninggatan.

Förhållandet i Stockholm efter tumultet.

Tysk strid och överläggning i Folkets hus, men för öfrigt stort lugn i staden.

I samband af händelser, som pågick och snart skulle afslutas, hölls i kvällen demokratiska möten i brante församling, såväl den 1 Maj, som vid en annan dag. Men folket tog sig dock ganska massgrant fridag. Första Söndagen efter tumultet (eller den 27 April) hade demonstrationerna i det Öfverstaållers-ambulerats tillfälle att taga genom staden med ålysnade fanor och klingande spjeb och björter ämnade hvilka gåtorna hade att passera. Jagre poliser afstämde den ängens vägar eller gator. Örsmannen upprättade af RÖD utfolk ett ridsått ordet genom folket hvilka följande två låtar, ordningsmärken på brosten, och såväl och hvarmyr utpekade sig hvar folket hade nu passera. Det största lagn sålde klart folkmassorna. Och poliser, första Söndagen 27 följande och marklästrande, såväl i Sönderbyen som i staden, stodo nu uppställda som tyda intresserade utgåttene

F F F F F F F F F F
 F F F F F F F F F F
 en det likande vorter 0 1 6 20 0 0

såsom varit till och med pågående för att bevisa att
 den som påstås att på den stora demonstrationen i staden
 varit till ett hvar. Allt det som påstås att ha varit
 såsom, och mitt intresset för det som påstås att ha varit

mycket lugnare folks, och rätt snoppen ut allt så, så
 der hvar som påstås att ha varit. Och om den som påstås
 som uttrycket, men såde ingenting.

Oaktadt en svårt handvärd (som både en flicka
 eller fortfarande har. Situationen ville gå ut li, ett
 vider med stora och regn och moln, drog dock i
 väg mot Ludvigskäret, den 1 Maj, ett väldigt de-
 monstrationslag, till följd af många tusende arbetare,
 och såsom de sina fanor, med anledning af All-
 mäs Röstret.

Och så följde sedan Söndag för Söndag. Och
 såsom stod i synbar och tänkte: O, Öfverret, de
 såsom stod, och öf det såsom och så som bör!

Gubben med kåporna.

Följande händelse hänta bar medelans under brigot
 i Yndags i förra veckan (9 dagar efter lasten)
 kinn en gräbe i Västra Slussbacken, kroggata på en
 kulpis nästaste kåporna.

Följande berättar gräben af en bättre berätt, som
 följande, berättar följande med kåporna sålde. Ja, gub-
 ben hade ett sådant. Att berätta sin berätt till, och
 såsom han tänkt sig få en bit för kåporna

— Jag var till krogar såsom den fine berätt, och
 har ut två så som. Gå nu med med kåporna till
 av 4 Mynsgatan och fråga efter stadsrådet N., hvilken
 skall ge or retsen.

Gräben var lika list som i romantiska som
 i dagens berätt för öfrigt, berättar han något gub-
 ben till det såsom berätt som sina kåporna.

Här till det såsom berätt på att bli som och till
 af, i stället för den såsom berätt. Men såsom kån-
 de gräben följande sig till ett öfverligt följande i
 såsom och fick såsom så med berätt som om om
 såsom för berätt.

Gräben berättar efter påstås och retsen pågick i
 flera dagar, utan resultat.

MED STÖD FRÅN SKS STARTAR VI CIRKEL I

HEMBYGDENS HISTORIA

VARJE ONSDAG, MED START DEN 22 SEPT. KL. 19⁰⁰,
TRÄFFAS VI I SIGVARD LÖNNQVIST'S STOCKSTUGA.

Vi skall dokumentera hans samling. Samtidigt som han berättar om sina saker, diskuterar vi hur saker och ting användes förr.

Kostnad: 100:- kr. för 12 gånger
inkl. kaffe och bröd och material.

Enstaka besök kostar 10:-/gång.

Tel.: Sigvard 401 45 Gudrun 400 80

Blir det en slant över, ordnar vi något trevligt för den.

MED STÖD FRÅN SKS STARTAR VI CIRKEL I

SPÅNAD OCH IOVNING

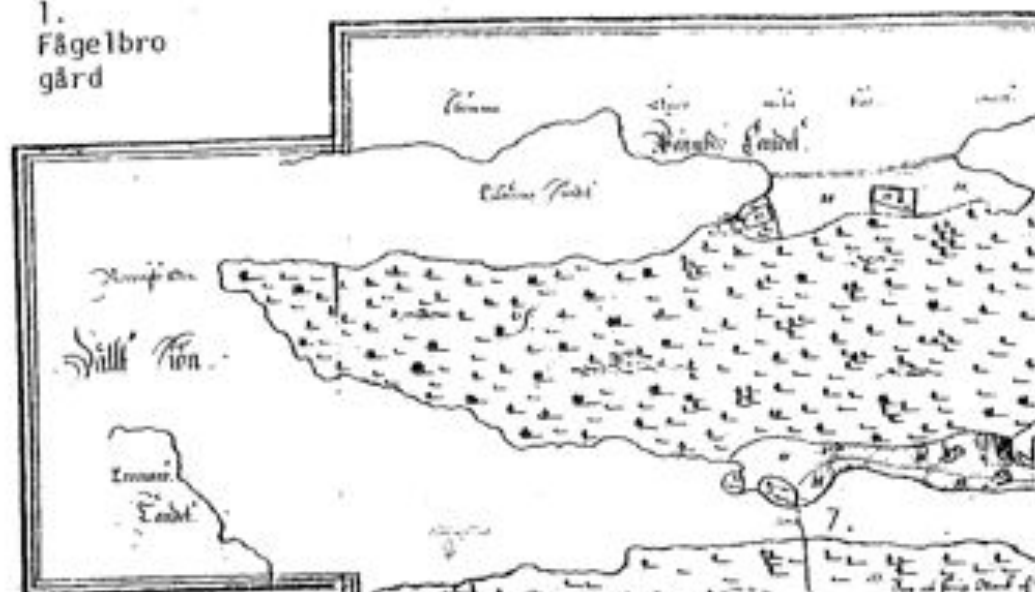
HASSE LINDSTRÖM, telefon 405 52, fortsätter att dela med sig av sina kunskaper.

Vi skall träffas 5 måndagar under hösten och 7 måndagar under våren.

Första träffen blir den 27.sept. kl. 19⁰⁰ hemma hos Lollo Tammsjö, Alrotsv. 6, tel. 403 76.

Sen turas vi om att bjuda hem varandra.

1.
Fågelbro
gård

2.
Norrviks
gård

3.
Vreten

4.
Fågelbro
ladugård

5.
Ruddamen

6.
Fågelbro
katza

7.
Norrviks-
katza

Guernsey Charla
Guernia Ducebre i Guiland
Nicolaus Viti Fumidus Jacod
1700

Nomen

Hinc Nomen

Rellus Landi

Rellus Landi

Sala Illucion

1700

PA UPPTÄCKTSFÄRD MED EN GAMMAL KARTA

I sökandet efter en gammalbosättning vars vittrade grunder jag tidigare påträffat, 100 m SSV om Fågelbro skola, satt jag en gång i mitten av 1970-talet och studerade en handritad och kolorerad karta över Fågelbro säteri och Norrviks ägor. Här fann jag en av Fogelbrokas tre gårdar, redan då över 300 år gamla, nu 1715 ett skattehemman vid namn Norra Vreten, brändes 4 år senare av ryssarna men återuppbyggt året därefter 1720, under namnet Östergården. Gården var bebodd till 1777 då Erik Ersson var den siste, då låstes dörren för sista gången och nyckeln lades under trappstenen av sandsten, där fann jag den 200 år senare. Idag återstår förutom trapp-

stenen, spishällen en hög kalk-och tegelstenar även en stensatt jordkällare. Under trappen fann jag också två kritpipehuvuden samt tänddornsflinta. Den bar Olof Forsgrens vapen, och tillverket vid hans pipmakeri på Helleneborgs malmgård invid Pålundet, Södermalm, Stockholm. Den är unik, den tillverkades endast 1742, därefter lade Forsgren ner sin tillverknig. Materialet är inte som felaktigt sägs krita, utan s.k. Koalinlera av samma typ som Gustafsberg gjuter sitt sanitetsporcelain av. Genom att lägga ett tunt halmstrå i gjutformen fick man ett perfekt hål i pipskaftet, halmstrået försvann vid bränningen.

För att återgå till kartan med vidhängande skattelängd vilka var mycket detaljerade, beskrev förutom skogens och åkrarnas beräknade avkastning också fisket samt andra s.k. Impedimentas, dvs. noterat, men av ringa värde, värdelös mark etc. Här fanns Ruddammarna noterade, perfekt inritade på kartan 200 m söder om Fågelbro ladugård. När jag kom till trakten 1945, sköljde gårdens fruntimmer byken i dammarnas mjuka vatten,

och här håvade jag, Lindgrens Arne och trädgårdsmästargrabben Bertil dammrudor, de fanns i tusental, små guldglänsande, som fullvuxna blev de inte mer än 5-6 cm långa. De var rester av den vanliga rudan, de blev kvar i dessa bergsdammar för 2000 år sedan, när landhöjningen bröt förbindelsen med Saltsjön. Under sekler har dammrudan använts som agnfisk. Idag är rudorna borta och dammarna igenvuxna.

Om jag nu återgår till år 1715, så finns på kartan två katzor inritade, en för Norrviks gård ca. 50 m väster om nuvarande Norrviksbron. Den andra för Fågelbro gård och den fanns i Iskällarviken, öster om nuvarande Sjöskvalpet, på bägge sidor om det som då var en holme, nu en udde. Katzan, en slags fiskegård av hopflätade störrar, är säkert vårt äldsta passiva fiskemetod - på Öland i Skede Mosse, tidigare en insjö, har resterna av en katza frilaggs. Den är daterad med K14-metoden till 3500 år. Namnet katza, kan vara bildlik, då den i formen ser ut som en hopkrupen katt med sin långasvans eller det anglosax: Cat- katt, Catch- fånga, altså fångaren. I slutet av 1400-talet beskrev biskop Brask (han med lappen) i sitt hushållskalendarium för februari således: "Låt komma hem Katisseved, klyva och torka och så binda den. Katisseved skall vara 4,5 aln lång, ej mer, bunden 9 alnar, vart tredje blad ny ved, bindes med kärrvidjor och ej med backvidjor, var arm 4 alnar med två band, och katissan med tre band: rätt till hvar 100 vidjor och 140 blad, ju rättare och slättare, ju bättre."

Katsor sattes i grunda vassrika insjövikar och i fladerna längs Ostkusten. I Mälaren vid Björköns väst-

sida vinn en vik, Kassviken, liknande namn på Katt Kass och Kats finns i mångfald. Fångsten bestod av gädda, gös, braxen, mört, sutare mm. som samlats i den yttre delen - Golvet. Katsan, som även fungerade som sump, vittjades med håv. Påvåren strax före islossningen, höjgs vakar för katsans utsättande, lagom i tid till Vårfruedagens. Vårfruegädda, den 25 mars, var en stor tradition jämförbar med vår julskinka och dessutom färskmat i dessa saltkostens dagar. I Sörmland var Katsegårdar under vissa tider skattebelagt mantal: Katzeören, här har fångstmetoden används ända in i våra dagar. 1960 fanns i sjön Långhalsen en, som Reinold Larsson, Farneby, Vrena socken, vittjade varannan dag. En 3500-årig tradition försvinner så lätt.

Hasse Björkenfeldt /Malmåfladen

HÖSTFEST!

PLATS

MALMA

STORA VILLAN....

Lördagen den 27 november mellan kl.
18 och 24, är Du välkommen att äta en
bit, dansa en låt och koppla av några
timmar. Vi serverar mat, öl/läsk, kaffe
till en rimlig kostnad.

Anmäl Dig så fort som möjligt, senast
den 1 november. (Utrymmet är begränsat.)

Anmälan till: Edgar . tel. 41274
Britt-Marie " 40033
Gunvor " 40585

Arr. festkommitten

VÄLKOMNA

VAD MAN KAN SE ELLER HÖRA I FÅGELVÄG
 I OMRÅDET STRÖMMA-BREVIK-MALMA OCH FÅGELBRO
 MAJ - SEPTEMBER DAG OCH NATT.

Området rymmer både insjö- och saltsjövikar, kärr, jordbruksområden och skogsmark. Därför kan väldigt många olika arter beskådas eller höras.

När vårvärmen kommer ordentligt i maj kommer också många insektsätande fågelarter, som på vintern levat långt söderut.

Sveriges vanligaste fåglar - lövsångare och bofink - sjunger överallt, svartvit flugsnappare, rödstjärt, starar, kol-, tal-, björk- och rödvingetrastar hörs. Sädessärulan marktrippar. Sånglärkor sjunger ljuvligt över ångar och åkermark. Tofsvipor tycker om fuktiga ångs- och åkermarker, där även skogs- och ringduvor (vit halsering) trivs i marsökandet. Rödhakarna trivs i lite tätare gran- och tallgrenar där man kan se eller höra dem. Tornsvalar, (lever 99% av sitt liv i luften) helt svarta med lite grått, och bussvalan ses lättast omkring Fågelbrokärret, varifrån näktergalar, vattenrall, enkelbeckasiner även hörs ibland. Ormvråkar högt uppe i luften över främst igenvuxna ångsmarker, bl.a. Fågelbrokärret, spanande efter möss. Ibland även bivråkar, sparv- och duvhökar gör sina småfågeljakturer. Över Norrvikens vatten ses olika trutar, mest grå-, och fiskmåsar. Även fisk-silver- skräntärnor (skriker högt och har lång, röd näbb) skratmåsar, fiskgjusar och häger provianterar där. I vassarna säv- rörsångare och säveparvar. Knölsvanar, knipor, sothöns, vigg, skägglöppingar och gräsänder finns också i Norrviken av och till. Enstaka gånger kan höras kornknarr, småfläckig sumphöns, kärr- och gräshoppsångare vid Fågelbrokärret.

Vi Fräkensundshällplatsen brukar 1 par mindre strandpipare häcka vid något av vattenställena, ibland i grusgropen.

Storlössen häckar - lyckas med häckningen vartannat år ungefär. I år 1 unge i Vämufjärden, där i slutet av augusti 18 storlössar kan ses. Storsjön vid Malma ett annat omtyckt storlössutställ. Där spelades "veckans pausfågel storlöss" in för 21 år sedan på Barnvikssidan. Fasaner, Större och mindre hackspett, grönöling, spillkräka finns också. Ute i skogarna sjunger trädlärkor. Där finns också morkullor, enstaka tjäderar, (2 tjäderpar spelade på Breviksskogen i maj). Domberrar, mesar, grönsiskor och grönfinkar finns lite varstans. Katt- och hornugglor likaså. Korp har de senaste åren dykt upp (häckar?) i Brevikssårrådet. Den finns kvar året om.

Ja det var lite om fågellivet. Vill Du veta mer går det bra att ringa.

Hälsningar Evert Fredriksson
den grönklädde väskoyklisten
0766 - 308 13

Tack!

- till STEN SANDELL, för varor skänkta till lotterivinster vid sommarfesten.
- till GÖSTA BERKE, för varor skänkta till sommarfesten.
- till SALENFREDRIERNAS PERSONALSTIPELSE som skänkte flera mycket fina vinster till sommarfesten.
- till DAVID LILLJENWALL, som skänkte oss utemöblerna från Strömma Konditori till föreningen.
- till SIRI ELMFORS, som skänkt flera mycket fina saker från sitt föräldrahem till föreningen. Bl. a. en byrå från 1870-talet som hennes farfar tillverkat. Den ursprungliga mönstermålningen finns kvar.

Tack!

En bondes omväxlande arbete med en areal av 60 tunnland åker, mycket skog, hagar och ängsmark i Björsta by, Osso socken på 1920-talet

Efter helgerna, Jul, Nyår och Trettondag började man i regel med tröskning av vete, råg, havre, därefter rensning i kastmaskin, för utsäde, eget bruk och till försäljning. Klövör och timotej nöttes och kördes genom kastmaskinen flera gånger, för egen såning, till betesvallar och för att säljas. Ibland kunde bönderna hjälpas åt med trösken.

Vägarna plogades med hästar och tröplog. Ett vägstycke av stora Nynäsvägen sköttes av ett lag Björstabönder som måste hålla farbart. Ibland körde plogen fast då stora drivor bildats. I regel var de 3 till 4 par hästar framför plogen och en del mannar på plogen för att tynga ner.

Vintern 1933-24 stod Nynäståget fast i skärningen nedanför byn och måste skottas fram.

I januari-februari var det skogshuggning till timmer, huggning av famved till försäljning i Nynäshamn. Huggning av stör och gårdsel till gårdsgård, krakstör för hässjning och krakning av säd.

Vi hade beting av vissa tjog stör för dagen, 4 barkränder slogs i varje större stör för krakning. Sedan stod gamla morfar och barkade och vässade i båda ändarna. De blev som hyv-lade. De gamla kunde hantera yxorna förr.

Långved högg man och körde hem till vedbacken. Där sågades den och höggs upp i stora högar för att i god tid till hösten plockas in för årsbehovet.

Isstacken tömdes på spånen. Det kunde hända att någon isbit var kvar i botten sedan förra året. Is sågades upp ur sjön Älgviken och kördes hem på isstegar med broddar i. Isen kunde vara mellan 25 och 55 cm tjock. Isstacken toppades av som en pyramid, nytt spån kördes fram, från sågen. Man skulle använda isen för kylning av mjölk och för hushållet.

Gödsel körde man ut på trädan i stora stackar. Osläckt kalk kom från Oaxen i järnvägsvagn till Älgvikens station och kördes också ut på trädan för att släckas av väder och vind.

När vinterkörningarna upphört, ställdes kälkar och arbetsvagnar upp på ett berg utanför gamla slakteriet för rengörning och tjärning. Vi fick lägga in en sten i kökspisen för upphettning. Den lades sedan ner i tjärpytsen för lättare strykning.

I april-maj tjärades en del papptak med stenkolstjära. Ibland kunde det vara så hett på taket att man knappast kunde vara där. Spåntaken sågs över och lagades.

Därefter skulle alla gårdesgårdar ses över och lagas. På storskogen gjorde man nya ledd, stöttningar av gårdesgården, risning av branta berg (man fällde träd som stängsel).

Det var bland de bästa stunderna då, fast ibland kunde det vara ganska varmt. Många hagar, inägor och gator fanns att omgärda. Ibland inhägnades nytt område.

Sedan vart det att börja i åkrarna, vårsådd av havre, grönfoder. Potatislandens gödslades, kördes om. Potatis, revor till korna, foder-
rorötter till hästarna, kålrötter, morötter, rödbetor, dill, persilja såddes för husbehovet.

Hästar och kor ryktades varje morgon. Hovarna verkades och skoddes om. Klövarna klipptes på korna, innan de släpptes ut på sommaren. Sedan i maj-juni när hästar och kor var utsläppta, städades upp i ladugård och stall. Spindelnet och damm tog man bort, väggar och tak kalkades. Rent på skullar och loft.

Selar och rentyg gjordes rena och smurdes in. Lokor och däcklar målades med svart varmits (färg).

På försommaren lades ålrev i sjön Älgviken. Höns och grisar kunde gå ute, det vädrades sommar.

Efter midsommar började slåttern men det fortsätter jag med i nästa nummer.

Sigvard

BREVIKS
IDROTTSFÖRENING
ÅRSBOK

1946

Strömma-Amatörerna

En kvotadag anno 1944 beslöto några ungdomar att spela amatörteater — sagt och gjort — pjäser rekviderades, tillhållsplatser och repetitionerna togo sin början.

Då de medverkandet så gott som 100-procentigt tillhörde B.I.F., bildades en fristående sektion av densamma och antog namnet Strömma-Amatörerna. Styrelse utsågs och stadgar uppgjordes och framlades på Idrottsföreningens påföljande sammanträde. Förslaget till att göra så, att ungdomen kunde komma tillsammans för att avliva de, särskilt på landsbygden, långa, mörka höst- och vinterkvällarna ansågs vara gott. — I den första månaden av 1945 var den första skörden någon i form av ett lustspel i 3 akter. Resultatet blev 2 fullsatta hus i hemorten och kätiken god, varför de nybaka Strömma-Amatörerna tröste på vingarna och gav föreställningar på andra orter och samhällen, och ävenledes där blev besyget gott.

Amatörerna vilade inte på den vonna lagarna utan tog upp en ny 3-aktare på repertoaren. Även den var ett lustspel i munstrare stilen och gav för de medverkande samma goda resultat. På Amatörernas dramaförar, som arrangeras, uppträder medlemmarna litigt, och, för att använda en idrottsterm, så "gås dom bra strån sig" för det mesta.

Efter nedläggandet av nämnda näm kommer Strömmas Amatörerna att ge sig i kast med lite mer dramatiska saker, -- försöka doger -- heter det ju och det är juvt val Strömmas-Amatörerna vill göra. Intresset för verksamheten är gott, och spelglädjen är stor hos de medverkande. Till detta bidrager inte minst det arbete Amatörernas allt i allo, "regisören", Sigvard Lönqvist nedlägger.

Lokalrådgången för anordnandet av teaterföreläsningar och dansaftnar är ett för Amatörerna brännande problem.

Majors A. Wings har sedan flera år tillbaka upplåtit ett lönans tillätsigt böningshus med större utrymmen och utan denna tillgång till samlingslokal för ett större antal personer hade Strömmasborna ej haft tillfälle att vare sig höra eller se den inhemska förmögorna eller de utifrån gästande, ej heller möjlighet att bevista en dansafton, basar eller dylika som en tack vare vänligt tillmötesgående från ägarens sida, kan arrangeras, om än och under primitiva lokalförhållanden.

Strömmas-Amatörerna ser för den skulle med glädje på de krafter, som just nu äro verksamma för att så till stånd en bygglegd, vilket skulle innebära att inte bara vi, utan även andra inom kommunen verksamma föreningar skulle få sitt önskemål uppfyllt om en samlingslokal, något som verkligen är av behovet påkallat, och det ser av allt ett denna ut att bli verklighet inom en inte alltför avlägsen framtid, och då först kan Strömmas-Amatörerna framföra sina teaterpjäser och revyer på en riktigt scen i Strömma. Utvecklingen av det hela följs med största intresse inom Amatörerna, vilka inte heller skall vara de sista, som drar sin ännu blygsamma ekonomiska resurs till staden.

Lennart Berglund,
Ordf. i Strömmas-Amatörerna.

★ MED STÖD FRÅN TBV STARTAR VI EN CIRKEL I ★

DRÄKTSÖMNAD

Kerstin Sjödal, Vämfjärden, hjälper oss varannan måndag att sy upp

VÄRMDÖDRÄKTEN.

Ring henne telefon 405 10, helst före kl. 10⁰⁰ på förmiddagen, för vidare upplysningar.

Vi startar måndagen den 4 oktober kl. 19⁰⁰ hemma hos Kerstin.

Kostnad: 50:- kr. för 5 träffar under hösten
70:- " " 7 " " våren.
inkl. kaffe och bröd och stenciler.

Blir det en slant över, ordnar vi något trevligt för den.

HÖSTVANDRING till

Vargstenarna

LÖRDAGEN DEN 16 OKTOBER

Vi samlas vid Strömma Handel kl. 11⁰⁰
och räknar med att vara hemma igen kl 15⁰⁰.

Ta med matsäck och ta helst stövlar på
fötterna.

